

Bijlage 1 Evaluatie Beleidsplan vergunningen, toezicht en handhaving omgevingsrecht 2021-2025 (inclusief terugblik op ontwikkelingen uit het jaarplan 2024)

Het Beleidsplan gemeente Hoorn 2021-2025 was de afgelopen jaren een belangrijk kader voor de verdere professionalisering van organisatie en uitvoering van de U&H-taken. Daarbij ging en gaat het vooral om voldoende balans tussen het zicht en grip houden op risico's, de rol en verantwoordelijkheid van inwoners en ondernemers daarbij versus de gemeente én de beschikbare capaciteit en middelen. Dit is elk jaar uitgewerkt in het U&H plan.

Het Beleidsplan gemeente Hoorn 2021-2025 is destijds samen met de andere Westfriese gemeenten opgesteld, op basis van een gezamenlijk uitgevoerde risicoanalyse. Dat is bij het opstellen van het nieuwe Beleidsplan 2025-2028 niet gebeurd. Met de andere Westfriese gemeenten is in de Stuurgroep VTH afgesteld dat het samen vaststellen van de doelen op dit moment onvoldoende meerwaarde kent. In grote lijnen wordt wel hetzelfde format voor het U&H Beleidsplan gebruikt. Ook is in de Stuurgroep de voortgang afgesteld. Ten slotte is over de uitvoering van de plannen afgesproken kennis te delen.

Realisatie organisatiedoelstellingen uit Beleidsplan U&H 2021-2025

De doelstellingen in het Beleidsplan gemeente Hoorn 2021-2025 waren zoals gezegd tweeledig.

Enerzijds gericht op de professionalisering van de organisatie en anderzijds op de uitvoering.

Doelstellingen waren gekoppeld aan het beschermen en verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving. De belangrijkste uitdagingen in de professionalisering waren:

- Het op sterkte brengen van de (project)capaciteit, deels met tijdelijk personeel;
- Het beter sluiten van de beleidscyclus, dat wil zeggen een jaarlijks uitvoeringsprogramma met daarin een terugblik op het voorgaande jaar;
- Voorbereiding, herinrichting, optimalisering en digitalisering van de werkprocessen, onder andere met het oog op de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen; daaronder de inrichting van een zogenoemde 'grote omgevingstafel' om complexe vergunningaanvragen integraal te kunnen behandelen. Dit vergde een flinke inspanning, maar de organisatie staat nu op de rails. De invoering van de OW heeft plaatsgevonden binnen het Programma Omgevingswet. Binnen het programma is met de collega's hard gewerkt aan de implantatie. Om deze ruimte te krijgen is voor het reguliere werk externe capaciteit aangetrokken. Naast deze extra capaciteit was er extra capaciteit noodzakelijk voor het afhandelen van de grote hoeveelheid aanvragen en de toezicht op omgevingswet taken. Zo was het aantal toezicht momenten, vooral in 2023, veel hoger dan aanvankelijk voorzien. Dat had onder andere te maken met het wegwerken van achterstanden die waren ontstaan in de Corona periode;
- De ontwikkeling van het digitale dashboard waarin de informatie van de verschillende gegevensbestanden dat team Ruimtelijke Ontwikkeling en Bouwen (verder: team ROB) gebruikt, samenkomen. Dat draagt bij een meer efficiënte werkwijze. De (door)ontwikkeling van een monitoringsystematiek als basis voor de jaarlijkse en tussentijdse evaluaties en rapportages. Het monitoren van de (realisatie van de doelen) is een opgave voor de komende jaren.
- Per 1 juli 2024 is het nieuwe team ROB gestart. Het team bestaat uit vergunningverlening en toezicht Omgevingsrecht en de Ruimtelijke ontwikkeling /ordening. Het grootste gedeelte van het Beleid en alle uitvoering van de Omgevingswet bevindt zich daarmee binnen één team. De

belangrijkste slagen in het beschermen en verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving betreffen:

- Het verder doorontwikkelen in het handhaven van repressie naar preventie. Toezichthouders zijn vanaf de start van de bouwactiviteiten betrokken. Mogelijke overtredingen kunnen zo snel worden opgepakt en ter plekke worden opgelost. Tijdens het toezicht wordt extra gelet op bedrijven / ondernemers waarvan bekend is dat de aanvragen vaker onvoldoende zijn. Toezichthouders controleren bij grote projecten intensief en geven overtredingen eerder aan bij de aannemer. Ook krijgen bouwinspecteurs regelmatig te horen dat we in Hoorn streng zijn en er bovenop zitten.

Het begint echter eerder in het proces. Er is aandacht voor aanvragers van een omgevingsvergunning. Dit vraagt om meer inzet aan de voorkant van het proces. De opdrachtgever en opdrachtnemer worden hierin betrokken. Er wordt bijvoorbeeld bij de eerste correspondentie al gewezen op de maatregel 'pandblokkade'. Daarnaast wordt er gewerkt aan het vertalen van regels uit het 'omgevingsplan' en welstandscriteria in infobladen. Deze infobladen maken regels visueel en daarmee eenvoudiger voor initiatiefnemers en beter te toetsen door de gemeenten. Vanuit team Erfgoed is er in de initiatieffase van een project al contact met betrokkenen (veelal de eigenaar). Deze ontvangt informatie welke regels van toepassing zijn (bijv. sloopvergunning, asbestmeldingen, etc.). Er is een afname van de juridische handhaving te zien.

- De verdere verbetering van de uitvoering heeft een positief effect op het beschermen en verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving. Zo is op bedrijventerrein samenwerking met Parkmanagement op het gebied van illegaal geplaatste containers geïntensiveerd.

Realisatie uitvoering ontwikkelingen 2024 en (inhoudelijke) doelstellingen uit Beleidsplan 2021-2025

Uitvoering ontwikkelingen 2024

Op diverse ontwikkelingen uit het jaarplan 2024 blikken we terug. Hiermee geven we inzicht in of en in hoeverre hieraan uitvoering is gegeven. De urenverantwoording op de ontwikkelingen is een inschatting. Waar van toepassing komen deze ontwikkelingen ook terug in dit U&H plan 2025.

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

De uitvoering van de Omgevingswet (verder: Ow) en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (verder: Wkb) vergde wel veel inzet van de medewerkers. Er was voldoende bezetting om de aanvragen tijdig te behandelen en af te doen. Ook in 2024 is dit gerealiseerd met extra capaciteit. Voor de gevolgen van de inwerkingtreding van de Omgevingswet was de verwachting in 2024 hiervoor 2.800 U&H uren nodig te hebben. Het aantal bestede uren is in lijn met de inschatting. De werkzaamheden hadden met name betrekking op het begeleiden van initiatiefnemers bij hun aanvraag in relatie tot het landelijke nieuwe systeem Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Voor de voorbereiding op de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen was de inschatting dat 600 U&H-uren nodig zou zijn. Dit is exclusief de uren van de externe projectleider die was aangesteld om de Wkb in te bedden in de organisatie. Inzet heeft met name plaatsgehad op het inbouwen van de onderdelen van de wet in het digitale systeem Centric Leefomgeving. Ook is er één Wkb project in uitvoering genomen. Er viel in 2024 vooral op dat aanvragers proberen om onder Wet kwaliteitsborging uit te komen als deze van toepassing is door middel van gelijkwaardigheid, bijvoorbeeld ingeval van gebruik

constructieve uitvoering (gebruik materialen). Voor de uitvoering van deze wet zijn minder uren gemaakt dan begroot. De oorzaak daarvan heeft te maken met het uitstel van deze wet op onderdeel verbouw.

Digitaal werken (data en monitoring)

In 2024 waren voor het transformeren naar het digitaal werken binnen het domein van het omgevingsrecht 350 uren geraamd. Hieronder vallen ook de extra inzet op managementinformatie en wegwerken van achterstanden in het bouwarchief. Dit laatste onderwerp is in 2024 afgerond. De achterstanden zijn weggewerkt maar deze dienen nog grotendeels verwerkt te worden tot een definitieve digitale versie in het archief vergunningensysteem. Het aantal bestede uren was in lijn met de inschatting.

In 2023 is het digitaal dashboard ontwikkeld. Informatie over de U&H processen uit verschillende registratiesystemen is hierin samengevoegd. Het dashboard geeft onder meer inzicht in het aantal aanvragen, de doorlooptijd van de aanvraag, etc. Er kunnen zo sneller gegevens geraadpleegd worden. Het plan was in 2024 een verdere doorontwikkeling te realiseren en de bestaande output verder te verfijnen om gericht te sturen op termijnbewaking van ontvangen initiatieven. Dit heeft in 2024 vertraging opgelopen door gebrek aan capaciteit.

Er is geïnvesteerd in het operationaliseren van de indicatoren in een monitoringsystematiek. Het uitwerken en implementeren hiervan vergde veel tijd en inspanning van diverse betrokkenen. In de systematiek moet immers duidelijk worden omschreven op welke wijze en met welke gegevens de doelen in het U&H Beleidsplan 2025-2028 gemonitord kunnen worden. Dit heeft niet geleid tot een werkbaar aanpak. In het nieuwe U&H Beleidsplan is verder uitvoering gegeven aan de monitoringsystematiek op de doelen uit het Beleidsplan. Het monitoren zal tijdens de looptijd van dit Beleidsplan fasegewijs worden uitgerold en worden getoetst op bruikbaarheid.

Ondermijning (met de focus op aanpak drugslocaties)

Voor wat betreft de inzet van U&H organisatie heeft dit vooral te maken met toezicht op signalen over illegale situaties, zoals drugs(productie)locaties op bedrijventerreinen en illegale bewoning en strijdig gebruik (zie toelichting hieronder op het volgende onderwerp).

In 2024 is er een afname te zien van het aantal bestuurlijke meldingen over drugslocaties. Er zijn acht meldingen ontvangen. In 2023 ging het om 15 locaties. In zeven gevallen is een last onder bestuursdwang opgesteld. In één geval ging het om een last onder dwangsom.

Gemeente en Parkmanagement zijn eind 2023 een pilot gestart voor op de aanpak van ondermijning op bedrijventerreinen tegen te gaan. Het gaat met name om vergroten van bewustwording bij pandeigenaren/verhuurders van panden. Beide partijen hebben een convenant ondertekend om gedurende twee jaar uitvoering te geven aan de aanpak. Ook het Platform Veilig Ondernemen is betrokken bij de aanpak. Op www.hoorn.nl is informatie te vinden over de aanpak.

Activiteiten die zijn ingezet als uitvoering van het convenant:

- a. in 2024 zijn er twee bijeenkomsten gehouden met pandeigenaren en er meerdere keren gesproken met Hoornse verhuurmakelaars;
- b. op diverse momenten heeft Parkmanagement Hoorn 1 op 1 gesprekken gevoerd met pandeigenaren/huurders over ondermijning;
- c. Parkmanagement hoorn heeft eind 2024 een app in gebruik genomen voor elk afzonderlijk bedrijventerrein;

- d. er is een enquête uitgezet onder pandeigenaren en in vervolg daarop is gesproken met meerdere bestuurders van VVE's;
- e. gemeente (team ROB), politie en OD NHN hebben diverse integrale gehouden op diverse bedrijfsterreinen.

Huisvesting: meerdere huishoudens in een pand

In Hoorn is het onder voorwaarden mogelijk om:

- a. een zelfstandige woning te splitsen in twee of meerdere zelfstandige woningen;
- b. een kamer of kamers te verhuren; bij het verhuren van een kamer blijft de verhuurder in de woning wonen en de verhuurder verhuurt een kamer of kamers op basis van afzonderlijke huurcontracten per kamer.

Dit is geregeld in de beleidsregel kamerverhuur en woningsplitsen uit 2024. Voor bovenstaande activiteiten is een omgevingsvergunning nodig. In 2024 is hiervoor een beperkt aantal vergunningen verstrekt.

Het beleid heeft gevolgen voor de U&H organisatie. Het gaat om het behandelen van vergunning-aanvragen, controles op verleende vergunningen en het handhaven op geconstateerde overtredingen. Ook gaat het om meldingen van derden over signalen over illegale verhuur. Het aantal uren voor 2024 (vergunningverlening, toezicht en handhaving) was geraamd op 2000 uur. Het aantal bestede uren is in lijn met de inschatting.

De controlefrequentie is sinds 2022 fors opgevoerd. Ook in 2024 is dit doorgezet. De frequenties van de controle van bedrijfspanden en woningen is opgevoerd van éénmaal in de maand een controle avond naar éénmaal een controle avond in de twee weken. Deze aanpak heeft in 2024 ook geleid tot extra druk op juridische handhaving. Wat opvalt is, dat vaak personen worden aangetroffen die niet staan ingeschreven in BRP of dat er mensen staan ingeschreven in BRP die er niet wonen. Er is geconstateerd dat meer woningen teruggaan naar reguliere verhuur of worden verkocht. Het is niet duidelijk of dat leidt tot extra druk op misstanden in de resterende woningen. Niet is vast te stellen of de controles leiden tot verbeteren van de leefomgeving. Gegevens hierover worden niet bijgehouden. De geplande evaluatie over 'aanpak strijdig gebruik woningen en bedrijfspanden' is tot op heden nog niet uitgevoerd. Deze activiteit is doorgeschoven naar 2025.

Privacy en wet politiegegevens

De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) biedt één kader voor het werken met persoonsgegevens. Er zijn binnen de AVG echter enkele uitzonderingen. Eén daarvan is de verwerking van persoonsgegevens ter voorkoming, opsporing of vervolging van strafbare feiten door bevoegde autoriteiten. Deze persoonsgegevens vallen onder een apart regime: de Wet politiegegevens (Wpg). De Wpg geldt voor boa's voor zover zij op persoonsgegevens verwerken voor hun opsporingstaak. Na een grote inhaalslag uit 2023 voor wat betreft de implementatie van de Wpg binnen de gemeente Hoorn, is de Wpg geïmplementeerd binnen de gemeente.

Wat is er gebeurd in 2024?

Het is verplicht dat werkgevers (het college van B&W) van boa's jaarlijks een interne audit uitvoeren. In overleg met de directie is besloten deze in 2024 niet uit te voeren en te koersen op de voorbereiding van de externe audit. De voorbereiding van de verplichte audit door een externe auditor (om de vier jaar) staat gepland voor 2025. Deze wordt afgerond in 2026. De gemaakte interne audits uit 2022 en 2023 en

de externe audit uit 2022 en de her-audit hiervan uit 2023 worden gebruikt als input voor deze externe audit. Indien uit de controleresultaten blijkt dat niet wordt voldaan aan het bij of krachtens de wet bepaalde, laat de verwerkingsverantwoordelijke (college van B&W) binnen een jaar een hercontrole uitvoeren op die onderdelen die niet voldeden aan de gestelde voorwaarden.

Toelichting stand van zaken: Activiteiten en instrumenten 2024

Een groot deel van onze werkzaamheden bestaat uit de reguliere U&H taken: het voeren van vooroverleg, intake en behandeling van aanvragen, meldingen, klachten, handavingsverzoeken, toetsing en toezicht op basis van toetsprotocol en behandeling bezwaar en beroep. Deze taken worden ingezet om de gemeente groen, gezond en veilig te houden.

Om dit te bereiken richten we ons op:

- a. bouwen conform afgegeven omgevingsvergunning, inclusief illegale bouw;
- b. sloop (asbestverwijdering) conform afgegeven omgevingsvergunning, inclusief illegale sloop (asbestverwijdering);
- c. monumenten conform afgegeven omgevingsvergunning, inclusief illegale veranderingen aan monumenten;
- d. toezicht brandveiligheid bestaande bouw;
- e. reclames conform afgegeven omgevingsvergunning, inclusief illegale reclames;
- f. doorgeven meldingen en toezicht op de Basisregistratie;
- g. gevaar als gevolg van de staat van het bouwwerk;
- h. de naleving van de gebruiksbepalingen van het bestemmingsplannen;
- i. wettelijke adviestaken;
- j. toezicht op welstand.

Onderstaande overzicht geeft een inschatting van de hoeveelheid producten die binnen de U&H processen werden verwacht en zijn ontvangen in 2024. Ter vergelijking is ook het aantal ontvangen producten in 2023 genoemd.

Ruimtelijke Ontwikkeling/Bouwen/Brandveiligheid (ontvangen producten)

Het aantal aanvragen om een omgevingsvergunning en sloop- en gebruiksmeldingen is in 2024 licht afgenomen ten opzichte van 2023. In 2023 bedroeg het uiteindelijk aantal ingediende producten ongeveer 1079. In 2024 bedroeg het aantal 996 producten. Het aantal bouwcontroles in 2024 is aanzienlijk toegenomen ten opzichte van 2023. In 2023 bedroeg het uiteindelijk aantal controles 392. In 2024 in totaal 546. Het aantal controles is exclusief het aantal controles op 'huisvesting: meerdere huishoudens in een pand'.

In de periode 1 januari tot en met 31 december 2024 is het volgende aantal producten ontvangen:

Product	Aantal ontvangen producten in 2023	Aantal producten geraamd in 2024	Aantal ontvangen producten in 2024
Totaal aantal dossiers uitvoering	1079 onderverdeeld in: verzoeken/aanvragen/meldingen:	1060 onderverdeeld in: verzoeken/aanvragen/meldingen:	996 onderverdeeld in: verzoeken/aanvragen/meldingen:
Concept verzoek/schetsplan (omgevingsoverleg)	170	205	195

Aanvragen bouwactiviteit technisch	598	97	96
Aanvragen bouwactiviteit omgevingsplan (regulier) OPA		293	268
Aanvragen bouwactiviteit omgevingsplan buitenplannen (regulier) BOPA		212	76 Aantal op basis van leges-regels in CLO. Legessoort: a. bouwact. Omgevingsplan (buitenplannen); b. afwijken van regels. Filter op schetsplan/conceptverzoek om de aanvragen te filteren.
Aanvragen bouwactiviteit omgevingsplan buitenplannen (uitgebreid) BOPA*	19	8	2
Aanvragen omgevingsplan activiteit niet-bouwen (reclame, uitweg, kappen, etc) **			165
Sloophmeldingen***	265	225	323
Gebruiksmeldingen****	23	20	52
Totaal toezicht			
Bouwcontroles (per controle worden meerdere aspecten gecontroleerd tijdens de bouw)	392	400	546
Totaal Handhaving			
Meldingen handhaving van inwoners en bedrijven team VBT	75	90	84
Dwangsommen/bestuursdwang	Niet bekend	80	96

Toelichting op producten:

Concept verzoeken/aanvragen/meldingen

* Afname aantal aanvragen is veroorzaakt omdat buitenplanse plannen vaker via een projectaanpak of reguliere procedure zijn gedaan dan vooraf ingeschat.

** Dit product is in de vorige U&H uitvoeringsplannen abusievelijk niet als afzonderlijk product benoemd. Het aantal initiatieven (reclame, kappen, uitweg, etc.) is aanleiding het als product toe te voegen.

*** Het aantal sloophmeldingen is in 2024 aanzienlijk toegenomen ten opzichte van 2023. Er is geen verklaring voor.

**** Het aantal gebruiksmeldingen is aanzienlijk gestegen. Dit heeft te maken met de stelselwijzing. Gebruiksvergunningen zijn vervangen door gebruiksmeldingen.

Toezicht:

Toename van het aantal bouwcontroles komt door gereed melding van veel kleinere werken zoals dakkapellen en zonnepanelen. Opvallend in 2024 was dat een ontwikkelaar meerdere panden verbouwde in strijd met de voorschriften uit de vergunning. Het ging om monumenten. Het opheffen van de strijdige situaties vergt veel capaciteit van de toezichthouders en sturing in het veld. In 2025 zullen toezichthouders nog meer bij de aanvraag (aan de voorkant van het proces) ter plekke aanwezig zijn. Extra aandacht richt zich op de vergunde werkzaamheden en deze te laten uitvoeren conform het *Beleid restauratie, onderhoud en verbouw van monumenten, beeldbepalende panden en panden met cultuurhistorische- en bouwhistorische waarden Hoorn*.

Brandveiligheid / constructie bouwwerken

Bij gemeentelijke gebouwen komt het dikwijls voor dat er brandveiligheidsovertredingen worden geconstateerd. De uitkomst van deze controles worden gedeeld met team Gebouwenbeheer via rapportages. Met dit team is er afstemming hoe de overtredingen zullen worden opgeheven.

Handhaving

Vergelijking tussen het aantal handhavingsszaken in 2024 ten opzichte van 2023 is niet mogelijk. Aantallen over 2023 zijn niet bijgehouden.

Doelstellingen uit Beleidsplan 2021-2025

In het Beleidsplan 2021-2025 staat een aantal, regionaal en lokaal afgesproken, prioriteiten en bijbehorende doelstellingen. Er is een onderverdeling gemaakt naar de doelgroepen: 'burgers', 'bedrijven' en 'recreanten'.

Elk jaar is er verantwoording over de gestelde doelstellingen. Bij de terugblik is gebleken dat op diverse doelstellingen beperkt informatie beschikbaar is over de realisatie van deze doelstellingen. Er is geen of onvoldoende registratie en monitoring (onderscheiden naar doelgroepen) en ook

medewerkers hebben beperkt inzicht in de realisatie. Verder zijn bij nader inzien de in 2022 geformuleerde indicatoren ook niet allemaal voldoende concreet dan wel meetbaar. Op basis van de informatie die wel beschikbaar is en een bevraging van medewerkers is het beeld van de doelrealisatie als volgt. De bevraging heeft bestaan uit een digitale vragenlijst die onder alle betrokken U&H-medewerkers omgevingsrecht is uitgezet en gesprekken die met hen zijn gevoerd.

	(Grotendeels) gerealiseerd
	Deels gerealiseerd
	(Nagenoeg) niet gerealiseerd
	Onbekend (geen informatie)

Burgers

Doelstelling	Realisatie
1. Voor de burger als initiatiefnemer is het duidelijk welke regels gelden voor zijn initiatief	
2. Het verminderen van het aantal handavingsverzoeken	
3. Verbeteren naleefgedrag voor constructieve- en brandveiligheidsaspecten	
4. Op 1-1-2024 voldoen aan de kwaliteitseisen uit de WKB en Omgevingswet	
5. Bouwwerken voldoen aan de vergunning en zijn (brand)veilig gebouwd; nadruk op constructieve - en brandveiligheid en duurzaamheid	
6. Voorkomen van de verwaarlozing door de eigenaar van het monument	
7. Bouwwerken voldoen aan de vergunning en zijn (brand)veilig gebouwd; nadruk op Monumenten met aandacht op omzetten in kleine appartementen boven winkels en duurzaamheid	
8. Terugdringen strijdig gebruik i.v.m. huisvesting arbeidsmigranten (zie eveneens onder 'bedrijven')	

Van de mate waarin burgers bekend zijn met de (bouw)regels is een beperkte registratie. Binnen het programma OW is invulling gegeven aan de toepasbare regels in het DSO en informatie op de gemeentelijke site. Klantvragen over de OW worden geregistreerd. De eerste beelden zijn dat de burger het DSO weet te vinden. Maar de inrichting (benamingen van het DSO) nog niet optimaal is. Hieraan wordt vanuit het rijk gewerkt. Professionals moeten begin 2024 nog wennen aan waar wat staat en hoe het werkt. Van de betrokken medewerkers geeft tweederde aan dat deze doelstelling geheel of gedeeltelijk is gerealiseerd.

Tot 1 januari 2024 was er geen registratie van handhavingsverzoeken. Er kan op basis daarvan geen uitspraak worden gedaan over bekendheid met regels en de verstandhouding tussen burgers. Wel zijn de verzoeken strijdig gebruik van woningen te herleiden. Het jaarlijks aantal handhavingsverzoeken is overigens beperkt. Vanuit toezicht is het beeld dat wel vaker meldingen of klachten worden ingediend over kleine (illegale) bouwactiviteiten.

Zij nemen hierover contact op met de melder. Inschatting is dat dit een positief effect heeft op het beperkte aantal handhavingsverzoeken.

Bij kwetsbare gebouwen (zorginstellingen, scholen, publiekelijk toegankelijke gebouwen) met een beperkte zelfredzaamheid van de gebruikers of waar veel publiek samenkomt worden nog steeds overtredingen geconstateerd over brandveilig gebruik. Het betreft meestal het onjuist of onvolledig afwerken van (deuren in) brandwerende scheidingen, doorvoeringen en leidingschachten. Deze worden echter veelal na een eerste aanmaning opgelost. Brandveiligheidsovertredingen betreffen ook gemeentelijke gebouwen. Er is een verbetertraject gestart om de overtredingen op te lossen. Aanpak loopt door in 2025.

De bescherming van monumenten staat hoog op de prioriteitenlijst van de gemeente. Dat geldt ook voor de aandacht voor de brandveiligheid en voor verduurzaming ervan. Het aantal monumenten waarbij de gemeente moet optreden vanwege afwijking van de bouwregelgeving of welstandseisen, is beperkt tot enkele gevallen per jaar. Er waren in 2024 twee locaties waar de instandhouding van het monument in het geding was. Met de eigenaren is overleg gestart om te komen tot een oplossing. Een eigenaar is aangeschreven over staat van het monument (voorfase van instandhoudingsplicht). In een andere casus is handhaving ingezet op herstel van een gesloopt interieur van een rijksmonument. Om toezicht op de kwaliteit van monumenten te verhogen is in 2024 de toezicht capaciteit met 18 uur uitgebreid. Deze capaciteit is in januari 2025 ingevuld.

Het strijdig gebruik over illegale, strijdige bewoning zoals de huisvesting van arbeidsmigranten blijft een uitdaging dat niet alleen met de inzet van U&H is aan te pakken. Er is namelijk in de regio een spanningsveld tussen de behoefte aan (seizoens)arbeidskrachten enerzijds en de krapte op de woningmarkt anderzijds. Een tendens is dat uitzendbureaus arbeidsmigranten na twee jaar nog steeds (bewust of onbewust) niet informeren over de verplichting tot inschrijven in de BRP. Voor hulpdiensten is het dan onmogelijk om in te schatten hoe te handelen bij bijvoorbeeld een calamiteit. Bij hen is niet bekend wie er in een woning verblijven.

Bedrijven

Doelstelling	Realisatie
1. Voor ondernemers is het duidelijk welke regels gelden voor hun activiteit; bedrijven stimuleren tot digitale afwikkeling van de aanvraag.	
2. Verbeteren van het naleefgedrag wat betreft constructieve - en brandveiligheid	
3. Integraal optrekken en verbeteren van het naleefgedrag voor constructieve- en brandveiligheid van eigenaren en hoofdgebruikers van gebouwen met zorg-, publieks- en onderwijsfuncties door grotere bewustwording van de risico's.	
4. Verbetering van de leefomgeving rond bedrijfspanden door beëindigen van geconstateerde overtredingen (strijdig gebruik van bedrijfspanden en andere panden als bedrijf)	
5. Beëindigen geconstateerde overtredingen van verrommeling op bedrijfsterreinen en verbeteren van de leefomgeving door sluiting van panden (drugs)	
6. Bouwwerken voldoen aan de vergunning en zijn (brand)veilig gebouwd; nadruk op constructieve - en brandveiligheid en duurzaamheid	

7. Verbeteren van de leefomgeving door beëindigen geconstateerde overtredingen (voorkoming van gevaarstelling bewoners en overlast voor woonomgeving door huisvesting) (zie eveneens onder 'burgers')	
---	--

Er is beperkte registratie van de mate waarin ondernemers bekend zijn met de regels. Het bewonen van bedrijfspanden is onderdeel van de controles op strijdig bewonen. Hieraan wordt structureel invulling gegeven vanuit meldingen. Daarnaast zijn er integraal toezichtmomenten (met politie en OD NHN en VR NHN) gericht op illegale bewoning en andere misstanden. Er is geen informatie beschikbaar over de mate van naleefgedrag. Zie voor verdere reactie onder 'Burgers'.

Bij kwetsbare gebouwen (zorginstellingen, scholen, publiekelijk toegankelijke gebouwen) met een beperkte zelfredzaamheid van de gebruikers worden nog steeds overtredingen geconstateerd. Veelal gaat het om onjuist of onvolledig afwerken van (deuren in) brandwerende scheidingen, doorvoeringen en leidingschachten. Deze worden echter altijd na een eerste aanmaning opgelost. Over het verbeteren van het naleefgedrag zijn geen gegevens beschikbaar.

Bij nieuw- en bestaande bouw is de constructieve veiligheid op orde mede door frequente controles. Toezicht op breedplaten/wapening en gevelconstructies vindt actief plaats en blijft nodig. De geconstateerde afwijkingen zijn veelal gering van aard. De oplossingen zijn maatwerk. Over verbeteren van het naleefgedrag zijn geen gegevens beschikbaar.

Over verrommeling op bedrijventerreinen is er een intensievere samenwerking met Parkmanagement. Dit heeft betrekking op illegaal geplaatste containers en op de aanpak van drugscriminaliteit op de bedrijventerreinen. In oktober 2023 is op drie bedrijventerreinen een pilot gestart die 2 jaar duurt. Op de realisatie van de overige doelstellingen hebben de medewerkers van de gemeente beperkt zicht.

Recreanten

Doelstelling	Realisatie
Voor evenementenorganisatoren is het duidelijk welke regels voor hun evenement	
Verbeteren van het naleefgedrag wat betreft constructieve veiligheid en brandveiligheid evenementen die gebruik maken van tijdelijke bouwwerken door een grotere bewustwording van de risico's.	

Er is beperkte registratie over de realisatie van de doelstellingen ten aanzien van recreanten (organisatoren van evenementen). In het algemeen geldt dat over het verbeteren van het naleefgedrag geen gegevens voorhanden zijn. Ook hebben de medewerkers van de gemeente daar geen zicht op. Bij grote evenementen hebben de brandveiligheid en constructieve veiligheid de benodigde aandacht. Dit betreft veelal ervaren organisatoren. Bij deze groep is een verbetering in de professionele houding en gedrag zichtbaar. Gebreken die tijdens de evenementen worden geconstateerd, worden snel opgelost. De VR NHN heeft een website die informatie bevat voor organisatoren en inwoners over evenementen.

Ontwikkelingen in risico's en opgaven

Enerzijds was de uitvoering in de periode 2021-2025 'business as usual'. Dat wil zeggen het behandelen van vergunningaanvragen, het uitvoeren van controles en waar nodig handhaven. De risico's uit de, samen met de andere Westfriese gemeenten, opgestelde risicoanalyse zijn nog steeds actueel: strijdig

en illegaal gebruik van panden, brandveiligheid, constructieve veiligheid en verrommeling op bedrijventerreinen. Ook in de ieder jaar door Hoorn gehouden omgevings(risico)analyse kwamen deze onderwerpen terug. Enkele voorbeelden uit de analyse nader toegelicht:

Ruimtelijke ordening, bouwen en brandveiligheid

- Er wordt vaker (vooral) verbouwd zonder vergunning of melding of in strijd met de vergunning. Tendens is dat sommige aannemers te snel willen opleveren met eventueel pandblokkade tot gevolg. Pandblokkade wordt in praktijk veelal toegepast bij nieuwbouw (met name appartementen). Bewoners kunnen zich vervolgens bij pandblokkade niet inschrijven in BRP. Ook de meldingen van inwoners over airco units en warmtepompen vallen op. Het gaat dat met name om het lawaai dat ze maken of de plaats waar deze neergezet zijn. Dit speelt in geheel Hoorn. Controle op de woonsituatie van arbeidsmigranten is onverminderd intensief. De meeste situaties gaan over meer personen die niet één huishouden vormen, zoals opgenomen in het omgevingsplan. Er bestaat dan geen nauwe duurzame band tussen de bewoners. .
- Ondernemers en burgers die meer 'ruimte nemen', bijvoorbeeld waar het gaat om het niet gereed melden van een bouwactiviteit. Ook is er nog steeds een tendens dat burgers/aannemers de regelgeving (vergunningsvrij) verkeerd begrijpen of interpreteren. Dat leidt op zijn beurt tot meer hinder en daarmee klachten en meldingen. En soms ook tot meer agressie richting gemeentelijke toezichthouders. 'Gevoelige' adressen worden daarom met twee bouwtoezichthouders bezocht.
- Veranderende en nieuwe brandveiligheidsrisico's zoals het spanningsveld met verduurzaming (opslag en transport waterstof, brandbestrijding zonnedaken, brandrisico's accu's in parkeergarages), hoogbouw en verdichting (wonen boven winkels), onvoldoende compartimentering in gebouwen, vergrijzing en daardoor verminderde zelfredzaamheid, bereikbaarheid van hulpdiensten en brandveiligheid in relatie tot modulair bouwen.
- Ook bij monumenten wordt geconstateerd dat er dikwijls niet wordt voldaan aan de bouw-, brand- en constructieve veiligheid. Door ondeskundig gedrag komt de monumentale waarde van een pand in gevaar omdat er bijvoorbeeld onderdelen gesloopt worden die niet gesloopt mogen worden. Trend is tevens dat ondernemers graag voor goedkoop gaan en hiermee de kwaliteit van uitvoering achteruit gaat. Ook is er een toename van vastgoedeigenaren die panden snel willen splitsen naar appartementen. Men neemt het vervolgens niet zo nauw met de regelgeving omtrent verbouwactiviteiten.
- Voor monumenten heeft team Erfgoed in 2024 het project 'brandveiligheid bij monumenten' wederom gestart. Dit is een aanpak dat over meerdere jaren zal plaatsvinden.
- Zorgen over de werking van de Wkb: de kwaliteit van de kwaliteitsborgers, dat de gemeente alleen nog na oplevering – aan de hand van de rapportage – kan ingrijpen en het voor de brandweer nog niet duidelijk is hoe de brandveiligheidscontroles in het bouwproces, uitsluitend uitgevoerd op gevolgklasse 1 op verzoek van de gemeente, worden ingepast. Hier zou het borgingsplan in moeten voorzien. Ten slotte is het belangrijk dat de gemeente kenbaar maakt of er in Hoorn bijzondere lokale omstandigheden (BLO's) zijn waar een kwaliteitsborger rekening mee dient te houden bij een bouwinitiatief.

Openbare ruimte

- Overlast op straat (mede door alcoholgebruik, parkeren, afvaldumpingen, vuurwerk en drugshandel op straat). Er is een toename van toezicht op het nieuwe Hoornse strand met de daarbij horende overlast zoals van afval, parkeren en diefstal van bezittingen.

- Het aantal meldingen over drugslabs/hennepkwekerijen van de politie. Alhoewel de primaire verantwoordelijkheid en regie daarvoor ligt bij het team K&O, is ook het team ROB hier nauw bij betrokken. Zij sluiten de panden fysiek en heffen de sluiting weer op samen met collega's van team Veiligheid en Toezicht.

Anderzijds zijn er verschuivingen in de uitvoering. Die komen deels door verandering in wetgeving (de Omgevingswet, de Wkb), deels door veranderende beleidsambities (meer inzetten op verduurzaming) en deels door verschuivende opgaven en veranderingen in de samenleving. Voorbeelden hiervan zijn de woningbouwopgave waaronder wonen boven winkels in de binnenstad, de blijvende toename van huisvesting van buitenlandse werknemers en verdere toename van gebruik van apparaten voor verduurzaming van bouwwerken.

Tegenover de risico's staan nadrukkelijk kansen: zeker met het in werking treden van de Omgevingswet kan de inzet van de U&H organisatie juist een bijdrage leveren aan het realiseren van de gemeentelijk bestuurlijke opgaven. Dat vraagt echter nog nadrukkelijker een goed samenspel tussen de verschillende disciplines binnen de gemeente ('cross-compliance'). Bijvoorbeeld als het gaat om de verduurzaming van monumenten: subsidiemogelijkheden voor het plaatsen van zonnepanelen moeten in lijn zijn met de ruimte die daar vanuit ruimtelijk regels als welstand (beschermd stadsgezicht) aan kan worden gegeven. Als het gaat om beter samenspel tussen beleid en uitvoering op gebied van Omgevingsrecht is hier recent in voorzien. De disciplines ruimtelijke ordening en bouwtoezicht zijn samengebracht in het team ROB. Ook de samenwerking met maatschappelijke partijen zoals Parkmanagement Hoorn waar het gaat om de veiligheid op bedrijfsterreinen is verstevigd.

Aandachtspunt is de verbetering van de monitoring van de gestelde doelen uit het U&H beleidsplan. Er is nog onvoldoende houvast om aan de hand van data vast te stellen of en in hoeverre doelen zijn gerealiseerd.

Lessen voor het Beleidsplan U&H 2025-2028

Op basis van de terugblik zijn volgende conclusies en lessen getrokken voor het Beleidsplan U&H 2025-2028:

- De lijn die is ingezet met de organisatieontwikkeling wordt doorgezet, vooral de digitalisering en de doorontwikkeling van monitoring en het dashboard (gebruik van data) zijn belangrijke (be)sturingsinstrumenten voor de uitvoering.
- De aanpak van een aantal complexe opgaven zal in een goed intern- en extern samenspel moeten gebeuren. De inzet van de U&H organisatie staat niet op zichzelf als het bijvoorbeeld gaat om verduurzaming van monumenten of de huisvesting van meerdere huishoudens in een pand. Het geldt ook omgekeerd dat de U&H organisatie een belangrijke bijdrage kan leveren aan opgaven waar andere teams de regie hebben zoals bij de aanpak van ondermijning en inzet op plannen gericht verduurzaming van bestaande bouw.
- De werkwijze onder de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (verder: Wkb) zal de komende jaren nog de nodige aandacht vragen. Het gaat om hoe de Wkb in de praktijk gaat werken. Bouwtoezicht maakt gefaseerd en gedeeltelijk plaats voor controle door marktpartijen (zogenaamde 'kwaliteitsborgers'). Het gemeentelijke bouwtoezicht zal daarmee (op

termijn) verminderen en anders worden ingevuld. Het toezicht op het gebruik (omgevingsplan) en het bouwtoezicht op complexere bouwwerken blijft.

- Onder de Wkb toetst een onafhankelijke kwaliteitsborger de bouwplannen. De kwaliteitsborger moet actief nagaan of er bijzondere lokale omstandigheden (BLO's) zijn en er rekening mee houden. Deze BLO's zijn recent gepubliceerd en als bijlage opgenomen in dit U&H Beleidsplan.
- De opvolgende fases in de U&H-beleidscyclus moeten nog beter op elkaar aansluiten. Onder andere waar het gaat om het jaarplan en jaarverslag. Het verslag loopt qua planning gelijk op het plan. De looptijd van beide documenten is van 1 januari tot en met 31 december van elk jaar. De opbrengst van het jaarverslag kan dan in beginsel niet gebruikt worden voor het nieuwe jaarplan. Door als looptijd van het jaarverslag bijvoorbeeld van 1 oktober tot 1 oktober aan te houden, lopen plan en verslag in de pas. Ontwikkelingen over de periode van 1 oktober tot 1 oktober kunnen dan betrokken worden in het nieuwe jaarplan.
- De prioriteiten zoals die in het Beleidsplan U&H 2021-2025 zijn gesteld, staan nog grotendeels overeind. Dat geldt in elk geval voor het leggen van prioriteit bij constructieve – en brandveiligheid en bij bouwwerken in het algemeen en bij complexe en kwetsbare gebouwen en monumenten in het bijzonder. Een aandachtspunt is wel het voldoende concreet (SMART) maken van de doelstellingen en te gebruiken indicatoren. Het bepalen van de realisatie van de doelstellingen uit het Beleidsplan U&H 2021-2025 is namelijk lastig gebleken.
- In het Beleidsplan U&H 2021-2025 is een eerste stap gezet in het leggen van een relatie met de bestuurlijke opgaven. Die stap moet worden doorgetrokken, door inzichtelijker te maken wat de inzet van teams ROB en K&O kunnen bijdragen aan de realisatie van de opgaven in de Omgevingsvisie. Nadrukkelijker zal verbinding worden gelegd met andere teams die de regie hebben op onderwerpen die gevolgen hebben voor de inzet van U&H Omgevingswet taken.
- De uitvoeringsstrategie uit het Beleidsplan U&H 2021-2025 is voor het grootste deel nog steeds actueel. Enige aanpassing in verband met de Omgevingswet en de Wkb is wel nodig. De procesbeschrijvingen worden daarop aangepast. De preventiestrategie blijft relevant. Met name is de uitdaging dat initiatiefnemers (nog) beter op de hoogte zijn van de regels die gelden voor hun initiatieven.